

Raadsplein besluitvormend

Datum 18 december 2017

onderwerp Zwolse Energiegids
portefeuillehouder Michiel van Willigen
informant Vonk, Henk (3159)
medeopstellers
afdeling Leefomgeving en Erfgoed
bijlagen Voorstel: Beslisnota Zwolse Energiegids
 Bijlage: Zwolse Energiegids
 Bijlage: definitieve+Verkenning+Duurzame+Energie+Zwolle
 Bijlage: Samenvatting opbrengst Stadsgesprek
 Bijlage: Visie van Vereniging Blauwvinger Energie op verduurzaming
 van de Zwolse energievoorziening
 Bijlage: Reactie van het college op brief van Blauwvinger Energie d.d.
 28 november 2017
 Bijlage: Brief Natuurplatform - raadsdebat Energids
 Bijlage: Brief Agrarisch Natuurbeheer - Collectief Noordwest Overijssel
 windmolens- weidevogelkerngebied Tolhuislanden
 Bijlage: Broedparentelling Tolhuislanden 2016 telgebied 1
 Bijlage: Broedparentelling Tolhuislanden 2016 telgebied 2
 Bijlage: Brief Sportvisserij Nederland en Sportvisserij Oost-Nederland -
 reactie op Zwolse Energiegids
 Bijlage: Brief Tegenwindvoorst.nl- Afwegingskader Grootchalige
 Opwekking duurzame energie in Zwolle
 Bijlage: Inspraaktest dhr Wolters - Plaatselijk belang Windesheim en
 Omstreken - energiegids
 Bijlage: Korte terugblik debatronde d.d. 04-12-2017- Zwolse
 Energiegids

Voorgesteld besluit raad

In te stemmen met de Zwolse Energiegids voor grootschalige opwekking van duurzame energie, bestaande uit de volgende onderdelen:

1. De verkenning van aanwezige potenties voor grootschalige opwekking van duurzame energie uit zon, wind, geothermie en waterkracht op basis van beleid en wetgeving (hoofdstuk 2)
2. Nadere lokale afweging aangaande impact op de omgeving (hoofdstuk 3)
3. Nadere lokale afweging aangaande de bijdrage aan andere doelen (hoofdstuk 4)

4. Procesafspraken (hoofdstuk 5)

Beslisnota voor de raad

Datum 8 november 2017

Openbaar

Onderwerp Zwolse Energiegids
Versienummer 1

Portefeuillehouder Michiel van Willigen
Informant Henk Vonk
Afdeling Energietransitieteam
Telefoon (038) 498 3159
Email hm.vonk@zwolle.nl

Bijlagen

- De Zwolse Energiegids voor grootschalige opwekking van duurzame energie
- Verkenning duurzame energie Zwolle

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. In te stemmen met de Zwolse Energiegids voor grootschalige opwekking van duurzame energie, bestaande uit de volgende onderdelen:
 - 1.1 De verkenning van aanwezige potenties voor grootschalige opwekking van duurzame energie uit zon, wind, geothermie en waterkracht op basis van beleid en wetgeving (hoofdstuk 2)
 - 1.2 Nadere lokale afweging aangaande impact op de omgeving (hoofdstuk 3)
 - 1.3 Nadere lokale afweging aangaande de bijdrage aan andere doelen (hoofdstuk 4)
 - 1.4 Procesafspraken (hoofdstuk 5)

Datum 8 november 2017

Toelichting op het voorstel

Inleiding

In Zwolle maken we werk van de energietransitie. Het doel is een energieneutrale gemeente in 2050. Daarvoor zetten we in op verschillende benodigde sporen, te weten verbeteren, besparen en kleinschalige opwekking van duurzame energie bij huishoudens en bedrijven, het verduurzamen van het energieverbruik van de gemeente en grootschalige opwekking van duurzame energie. Veel Zwollenaren zijn al begonnen: door hun woning te isoleren, zonnepanelen te plaatsen of een elektrische auto aan te schaffen. De gemeente was in 2016 Solar City en Scania heeft op dit moment het grootste zonnedak van Nederland. Vanuit de gemeentelijke verantwoordelijkheid is en wordt ook veel gedaan om de CO2 uitstoot terug te dringen. Zo zijn veel gemeentelijke gebouwen voorzien van zonnepanelen en aan opschaling wordt gewerkt. Het stadhuis wordt door een open bodemenergiesysteem (gasloos) verwarmd en gekoeld. Het zwembad wordt verwarmd door een biomassa-installatie. De invoering van LED verlichting in en buiten gebouwen wordt versneld. En er worden elektrische auto's ingezet.

Dat er nog veel plannen vanuit de bewoners, Zwolse bedrijven en andere marktpartijen aan gaan komen, werd deze zomer nog duidelijk toen bekend werd dat Zwolle bovenaan stond in de Top 10 lijst van gemeenten met grootste projectvolume SDE+-aanvragen¹ voor zonnestroom in de voorjaarsronde van 2017 met 55.000 MWh (dat levert bij realisatie ruim 9% verduurzaming op van het totale elektriciteitsverbruik van de stad).

Dit vraagt om een standpunt hoe we als gemeente mede vorm willen geven aan het 'landen' van dit soort grootschalige initiatieven.

In juli 2017 heeft de gemeenteraad van Zwolle het ambitiedocument 'Zwolle geeft je energie' vastgesteld. De gemeente ziet de energietransitie als een kans om samen met de stad de economie, de sociale infrastructuur en de waardevolle omgeving van Zwolle te versterken. In het ambitiedocument is onder andere vastgelegd dat de gemeente in samenspraak met de stad een *afwegingskader 'grootschalige duurzame energie-opwekking'* opstelt. Het afwegingskader is, met inbreng van veel waardevolle input van bewoners en ondernemers uit Zwolle, gereed en ligt als Zwolse Energiegids ter besluitvorming aan u voor.

Zoals al geconstateerd, zal het aantal initiatieven op het gebied van de opwekking van duurzame energie de komende jaren een verdere vlucht gaan nemen. Met de Zwolse energiegids kan de gemeente Zwolle voortvarend verder met het bereiken van haar energiedoelstellingen.

Beoogd effect

Het op transparante, zorgvuldige en navolgbare wijze kunnen afwegen van initiatieven op het gebied van de grootschalige opwekking van duurzame energie (wind, zon geothermie en waterkracht). De energiegids biedt helderheid op dit punt voor zowel inwoners van Zwolle als voor potentiële initiatiefnemers. Duidelijkheid bij het afwegen van initiatieven op het gebied van grootschalige opwekking van duurzame energie draagt bij aan de ambities van de gemeente Zwolle om op voortvarende wijze invulling te geven aan haar duurzaamheidsdoelstellingen.

¹ Bedrijven en (non-profit) instellingen die hernieuwbare energie (gaan) produceren, kunnen gebruik maken van de landelijke subsidieregeling Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+).

Datum 8 november 2017

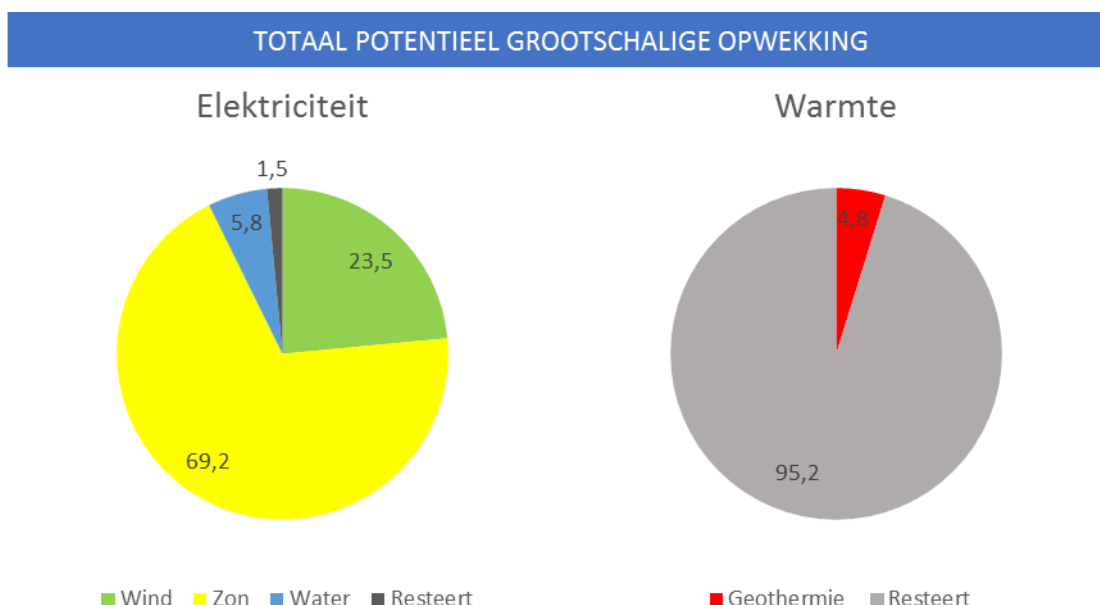
Argumenten

1.1 De Zwolse Energiegids is een 'houvast' om op een zorgvuldige, transparante en navolgbare wijze initiatieven op het gebied van de grootschalige opwekking van duurzame energie af te wegen

De gemeente ontvangt verzoeken van initiatiefnemers op het gebied van de grootschalige opwekking van duurzame energie. Gezien de maatschappelijke opvatting en opgave is het de verwachting dat deze verzoeken in de toekomst verder gaan toenemen. In veel gevallen is voor een dergelijk initiatief een planologische procedure nodig waar de gemeente een besluit over moet nemen. De grootschalige opwekking van duurzame energie heeft in de meeste gevallen een behoorlijke ruimtelijke impact op de omgeving. Denk daarbij aan de realisatie van één of meerdere windmolens of zonneparken. Een zorgvuldige afweging is noodzakelijk om tot een goed besluit te komen. Het op een juiste wijze betrekken van de omgeving is daarbij essentieel.

De Zwolse Energiegids biedt hiervoor houvast in de vorm van de volgende hoofdstukken:

- **Beleid en wetgeving (hoofdstuk 2);** dit bepaalt wat er in welke gebieden wel, niet of onder bepaalde voorwaarden mogelijk is. Het gaat om wat er technisch/juridisch 'kan'. Dat zegt nog niet of Zwolle dat ook 'wil'. Deze potentie is beschreven en uitgewerkt in verkenningsskaarten, die aangeven waar in Zwolle potentiële mogelijkheden zijn voor grootschalige duurzame energie. De volgende afbeelding toont het totaal potentieel aan grootschalige opwekking van elektriciteit (exclusief daken) en warmte.
Voor elektriciteit is er potentieel om circa 100% van het verbruik in 2015 grootschalig op te wekken. Voor warmte is dit voor een klein deel het geval bij gebrek aan grootschalige duurzame alternatieven.
Daarbij komt nog het potentieel van zon op daken (dit valt buiten de scope van de Zwolse Energiegids voor grootschalige opwekking), wat wordt ingeschat op 70% van het verbruik in 2015. Daarmee lijkt Zwolle ruim voldoende potentieel te hebben.
Echter, de verwachting is dat de elektriciteitsvraag in de toekomst flink zal toenemen als gevolg van het elektrificeren van warmte en mobiliteit. Dan zal het huidige berekende potentieel niet toereikend zijn.

Datum 8 november 2017

- Het maken van een nadere lokale afweging: beleid en wetgeving bepalen dus wat kan. Dat betekent niet dat we dat op die plekken per definitie ook willen. Om die vraag te beantwoorden hanteren we in de Energiegids aanvullende criteria, zowel gericht op de effecten op de omgeving (hoofdstuk 3), als gericht op de bijdrage van initiatieven op andere sociale en economische doelen (hoofdstuk 4).
 - ⇒ Wind: de energiegids richt zich op een gefaseerde ontwikkeling van locaties ten behoeve van de opwek van windenergie. De focus ligt op Tolhuislanden en Zwolle zuid (Harculo en Hoog-Zuthmen, nabij het buurtschap Windesheim). Daarmee kan aansluiting worden gezocht bij lopende initiatieven bij de buurgemeenten en zijn er volop synergiekansen (landschappelijke inpassing en opstelling etc.).
 - Zon: In de eerste plaats lijken bestaande daken ruimtelijke gezien een goede oplossing om op een duurzame wijze energie op te wekken. Echter, lang niet alle (grote) daken zijn geschikt. Onder andere vanwege de draagconstructie en afhankelijkheid van gebouweigenaren om zonnepanelen te installeren op daken. De inzet van daken valt overigens buiten de scope van deze gids (is niet grootschalig). Om energieneutraal te zijn in 2050 is het zaak om naast inzet van zonpotentie op (alle) daken ook direct te gaan inzetten op de realisatie van grootschalige zonneparken op of boven maaiveldniveau (drijvend op water, veldopstelling; boven parkeerterreinen, op geluidswallen etc.).
- Het maken van procesafspraken tussen initiatiefnemer, gemeente en omgeving (hoofdstuk 5).

Uiteindelijk is de Zwolse Energiegids vooral een houvast om initiatiefnemers mee aan de hand te nemen en onze inwoners en ondernemers te laten zien waar de gemeente op wil sturen. De Zwolse energiegids is bewust geen dichtgetimmerd toetsingskader maar een richtsnoer om af te wegen of duurzaamheidsprojecten planologisch doorgang kunnen vinden. Daarmee kan de gemeente adequaat inspelen op (de snel) wijzigende technologie, economische en sociale omstandigheden die effect hebben op de grootschalige opwekking van duurzame energie. Het zit daarmee innovatie niet in de weg.

1.2 De 'Zwolse Energiegids' geeft invulling aan de uitgangspunten zoals genoemd in het ambitiesdocument 'Zwolle geeft je energie'.

In het ambitiesdocument 'Zwolle geeft je energie' staan een aantal uitgangspunten centraal die invulling geven aan de ambitie van de gemeente om in 2050 energieneutraal te zijn. Die uitgangspunten zijn er om te borgen dat besluiten van de gemeente Zwolle in de nabije en verdere toekomst over duurzame energie bijdragen aan de ambities op de lange termijn. Deze uitgangspunten zijn opgenomen en verwerkt in de Zwolse energiegids.

1.3 De Zwolse Energiegids is in samenspraak met de stad tot stand gekomen

De Zwolse Energiegids is in samenspraak met de stad tot stand gekomen. Onder de noemer 'stadsgesprek' hebben we de inwoners en ondernemers van Zwolle op verschillende manieren betrokken. De eerste sessie op 19 april 2017, met 120 aanwezigen, vormde hiervoor de opmaat. Centraal stond de vraag welke energiemix nodig is om de ambitie van Zwolle te realiseren. Een breed palet aan beelden, met zestien kaarten met concrete en creatieve ideeën, was het resultaat.

Datum 8 november 2017

Geïnspireerd door het succes van deze sessie hebben de inwoners van Zwolle het laatste half jaar in het ontwikkelingsproces van de Zwolse Energiegids op verschillende manieren een bijdrage geleverd via:

- een enquête uitgezet onder het Zwols Burgerpanel (ruim 1100 respondenten);
- evaluatiegesprekken met de klankbordgroep, initiatiefnemers en betrokkenen vanuit de gemeente over het windinitiatief Voorst, vooral gericht op het doorlopen proces;
- een wijktoer op 23 september op vier locaties in Zwolle (Westenholtte, Holttenbroek, Zwolle Zuid en het afvalbrengpunt van de ROVA);
- een bijeenkomst op 30 september bij PEC Zwolle met ondernemers;
- een interviewronde op 4 oktober waarbij jongeren door jongeren op straat en in Cibap werden geïnterviewd;
- een gesprek op 10 oktober met 20 studenten van verschillende studentenverenigingen;
- een tweede avondsessie bij Cibap op 4 oktober, met circa 70 aanwezigen, meer specifiek gericht op de opwekking van grootschalige duurzame energie en belangrijke aandachtspunten voor de Zwolse Energiegids.

De verslaglegging van hiervoor staande is terug te vinden op www.zwolle.nl/energie

De input uit dit 'stadsgesprek' is integraal vertaald in de Energiegids. Dit is op de relevante plekken in het document expliciet zichtbaar gemaakt.

Risico's

1. Voor de Zwolse Energiegids is het vigerend beleid en wetgeving in beeld gebracht als raamwerk waarbinnen de grootschalige opwek van duurzame energie al dan niet mogelijk is. Hogere overheden kunnen ertoe besluiten beleid of wetgeving te wijzigen. Zo kan er planologisch meer of minder ruimte ontstaan voor de grootschalige opwek van duurzame energie. De gemeente kan via formele (inspraakprocedures) en informele wijze (bestuurlijk en ambtelijk) invloed uitoefenen op mogelijke beleids- of wetswijzingen. Mogelijk al bij de voorbereiding hiervan. Dit onderwerp is naast een mogelijk risico ook een kans.

Financiën

1. Het is de verwachting dat het aantal verzoeken met betrekking tot de grootschalige opwekking van duurzame energie in de toekomst verder gaat toenemen. Dat zal zich vertalen in de benodigde ambtelijke capaciteit om de initiatieven adequaat te kunnen behandelen.

Communicatie

Met het vaststellen van de Zwolse Energiegids zijn we er nog niet. Een volgende stap is het bekend maken van de gids bij bewoners en ondernemers van Zwolle. Ook potentiële initiatiefnemers voor de grootschalige opwekking van duurzame energie worden geïnformeerd over dit onderwerp. De boodschap is dat de Zwolse Energiegids houvast gaat geven bij nieuwe initiatieven op dit terrein.

De volgende communicatiemiddelen zetten we in:

- Een persbericht over de 'Zwolse Energiegids';
- Een publieksversie van de Zwolse Energiegids
- We richten een webpagina in (www.zwolle.nl/energie)

Datum 8 november 2017

- Alle deelnemers van de stadsgesprekken krijgen per mail een exemplaar van de Zwolse Energiegids;
- Samenwerkingspartners en bij ons bekende initiatiefnemers krijgen een exemplaar toegestuurd;
- We informeren de buurgemeenten over de Zwolse Energiegids en intensiveren de afstemming en samenwerking met regiogemeenten
- Ook binnen de gemeentelijke organisatie besteden we aandacht aan de Zwolse Energiegids met als doel om verbindingen te leggen met andere beleidstrajecten als de omgevingsvisie, klimaatadaptatie en circulaire economie.

Vervolg

Voor het vervolg zijn de volgende aspecten van belang.

1. De gemeente werkt aan het opstellen van een omgevingsvisie. Een omgevingsvisie bepaalt de strategische koers voor de fysieke leefomgeving. Thema's als wonen, werken, recreatie én duurzame energie komen hierin integraal en gebiedsgericht aan bod. Deel 1 van de Zwolse omgevingsvisie is gereed, waarin de kernopgaven en topambities staan genoemd. Eén van de pijlers in deze omgevingsvisie is dat de gemeente Zwolle in 2050 klimaatbestendig is en energieneutraal (ook conform het ambitiedocument 'Zwolle geeft je energie!'). In 2018 start de gemeente met het opstellen van deel 2 van de Zwolse omgevingsvisie. Dan vindt een vertaling plaats van de kernopgaven en topambities naar de impact hiervan op de fysieke leefomgeving. Het is de bedoeling dat de Zwolse Energiegids dan een integrale vertaling krijgt in de omgevingsvisie.
2. Buurgemeenten werken momenteel ook aan beleidsontwikkeling op het terrein van de grootschalige opwerk van duurzame energie. Mogelijk ontstaat aan beide zijden van de gemeentegrens ruimte voor de grootschalige opwekking van duurzame energie. Een goede afstemming tussen gemeenten is van belang. Het resultaat hiervan kan ook doorwerken in de omgevingsvisie 2.0 en de vertaling van deze doelen in programma en omgevingsplan.
3. De potenties voor grootschalige opwekking van duurzame energie uit de verschillende bronnen, gerelateerd aan de ambities van de gemeente Zwolle, vragen om een visie op rolneming en inzet van de gemeente om deze potenties te benutten. Wij zullen u hierover begin 2018 een nota voorleggen.
4. Na de vaststelling van de Zwolse Energiegids als afwegingskader, is ons college bevoegd om concrete projecten op basis van die vastgestelde kaders te beoordelen en af te handelen. Omdat het echter om grootschalige energieopwekkingsprojecten gaat, met impact op stad en wijk, zullen wij op geëigende momenten bij de aanvraag en de afhandeling van een project de raad via een informatienota informeren.

Datum 8 november 2017

Openbaarheid

De Zwolse Energiegids voor grootschalige opwekking van duurzame energie is openbaar en op de website te raadplegen.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Jaargang	2017
Kenmerk	39422
Onderwerp	Zwolse Energiegids

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 14-11-2017

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 18 december 2017,

de voorzitter,

de griffier,